

PÔDA

Pôda je jeden z najvzácnejších pokladov ľudstva. Umožňuje rastlinám, zvieratám a človeku žiť na Zemi. Pôda je najvrchnejšia časť zemskej kôry. Skladá sa z neživej zložky, ktorú tvoria častice ílu, hlíny, piesku, kamienky, pôdna vlhkosť, vzduch, odumreté časti rastlín a živočíchov. Živou zložkou pôdy sú korene rastlín, mikroorganizmy a drobné živočíchy.

Vieš, že:

- 1 cm pôdy vznikne za 100 rokov?
- pôda má svoj dokument? Rada Európy prijala Európsku chartu o pôde v roku 1972. Píše sa v nej, že pôda je obmedzený a ľahko zničiteľný prírodný zdroj, ktorý musíme chrániť pred poškodením poľnohospodárskou činnosťou, znečistením a znehodnotením.
- najúrodnejšia pôda je černoziem? Tam rastie zeleninka ako lusk. Mňam.

Vlastnosti pôdy

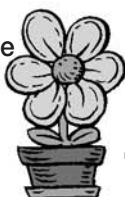
Ovplyvňuje ju viacero činiteľov, ku ktorým patria:

- horniny
- klimatické činitele
- voda
- rastliny a živočíchy
- geografické činitele – napríklad nadmorská výška
- človek a s ním spojené zavlažovanie, odlesňovanie pôdy a hnojenie?

Ako pôda vzniká?

- Vzniká rozpadom hornín, tiel rastlín a živočíchov.
- Jej vznik súvisí s podnebím.

Zvetrávanie pôdy

Prírodné zvetrávanie zapríčiňuje zosuvy pôdy, prúdenie dažďovej vody aj vody v riekach, činnosť vetra a striedanie tepla a chladu. Človek prispieva k zvetrávaniu pôdy odlesňovaním, nesprávnou poľnohospodárskou starostlivosťou i nevhodnými stavbami. Zvetrávaním sa vytvárajú nežiaduce ryhy, výmole na poľnohospodárskej pôde, znižuje sa jej hĺbka, stráca sa jemnozerná a živiny, zhoršuje sa aj zloženie pôdy.

Znamená to, že tam, kde je teplejšie, pôda vzniká rýchlejšie.

Čím je pôda dôležitá?

- Je to miesto pre život. V nej žije a vyvíja sa množstvo rastlín a živočíchov.
- Dostávame z nej potravu.
- Ako filter očisťuje podzemné vody.
- Tvorí zdroj nerastných surovín, napríklad uhlia.
- Je najväčšou základňou, na ktorej sú postavené stavby.
- Využíva sa ako základný výrobný prostriedok v poľnohospodárstve a lesníctve.
- Spolu s rastlinami sa podieľa na regenerácii ovzdušia.

Druhy pôdy

- Nívné pôdy – sú blízko riek.
- Lužné pôdy sú ďalej od riek.
- Černoze a hnedozeme – to sú najúrodnejšie pôdy na nížinách a pahorkatinách.
- Hnedé lesné pôdy nájdete v listnatých lesoch.

Súťažná úloha:

Čítal si pozorne? Ak áno, určite mi budeš vedieť napísať aspoň tri druhy pôdy. Ak k odpovedi pridáš obrázok, možno si ho nájdeš v niektorom z budúcich Fífikov.

